PÄIVÄSTÄ TOISEEN

On kiehtovaa nähdä, millaisia värejä luonnon aineilla syntyy. Ei ihme, että ennen muinoin värjärinaisia pidettiin noitina. **TOIMINNANJOHTAJA LAURA UIMONEN, VOIPAALAN TAIDEKESKUS**

16.01.13

Aurinko nousee

Helsingissä kello 9.07
ja laskee kello 15.53
Oulussa kello 9.53
ja laskee kello 15.03
Utsjoella kello 11.57
ja laskee kello 12.47

Päivän sana

16.1. Ei hän huuda eikä melua, ei kuulu hänen äänensä kaduilla. Murtunutta ruokoa hän ei muserra, lampun hiipuvaa liekkiä hän ei sammuta. Tinkimättä hän toteuttaa oikeuden. Jes. 42:2–3
17.1. Mutta kun Jumalan, meidän pelastajamme, hyvyys ja rakkaus ihmisiä kohtaan tuli näkyviin, hän pelasti meidät, ei meidän hurskaiden tekojemme tähden, vaan pelkästä armosta. Tit. 3:4–5

Nimipäiviä

Tänään keskiviikkona: Ilmari, Ilmo
Huomenna torstaina: Toni, Anton, Anttoni, Antto

Mietelause

Lumen valkoista taustaa vasten näen jokaisen puun ja talon.
Ilma on kylmää shampanjaa.
Riisun lapasiani koko ajan saadakseni olla paljain käsin, niin kuin kesällä ollaan paljain jaloin. Alkaa neljältä yö ja jatkuu aamuyhdeksään.
On pitkiä öitä valvoa, kelata omaa elämää.

Veijo Meri

Lähetä merkkipäiväilmoitus Maaseudun Tulevaisuuteen
Merkkipäiväpalstalla julkaistaan vain päivänsankarin suostumuksella lähetettyjä merkkipäivätietoja. Kirjallisesti lähetettävissä tiedoissa tulee olla merkkipäivän viettäjän nimi, ikä, merkkipäivän ajankohta, titteli, kotipaikka ja mahdollinen lyhyt maininta merkkipäivän vietosta. Valokuvaksi käy mustavalko- tai värikuva, koolla ei väliä. Palsta on maksuton. Merkkipäivätiedon tulee olla toimituksessa viimeistään viisi päivää ennen lehden ilmestymistä. Tiedot postitetaan osoitteeseen: Maaseudun Tulevaisuus, ”Merkkipäivät”, PL 440, 00101 Helsinki, tai lähetetään sähköpostilla osoitteeseen *merkkipaivat@maaseuduntulevaisuus.fi*.

KOULUPÄIVÄKIRJA

Kuraattoriopettaja

Meillä on niin hurmaannuttu koululaitoksemme maailmalta saamasta kehusta, että koulun sisäisen kehityksen olemme jättäneet rempalleen. Kouluhan ei ole kuin huippu-urheilua, jossa koko toimintaa voidaan kehittää vain huippuja katsomalla. Itse asiassa nuo kansainväliset kehut ovat tehneet hallaa koko koululle.

Matti Kalliokoski sanoo Helsingin Sanomien Merkintöjäpalstalla jotenkin näin, että Suomen kansainvälisesti korkea sivistystaso on saavutettu koko maata kattavan kansakoululaitoksen avulla, siis perusopetuksen. Eli kun perusta on hyvä, tuloksia syntyy. Ja näinhän se on.

Noissa kouluhehkutuksissa pistää silmään, että Suomi pärjää hyvin yksittäisissä aineissa, mutta koulussa viihtyminen on heikkoa. Tämä nyt ei tarkoita, että joka seinällä tulisi olla limsa- ja karkkiautomaatti, tai koulussa pitäisi olla peliluolia kaiken maailman sota- ja väkivaltapeleille, vaan että oppimismotivaatio on laskenut. Eiköhän yksi syy tähän ole juuri tuo kilpailun ylimitoitus, joka ruokkii eriarvoistumista.

Oppimisesta on mennyt rauha, koulukaan ei ole enää kaikkien yhteinen hyvä. Opettajatkin keskittyvät pärjääjien hoitoon.

On siis kyse oppilashuollon retuperästä, johon ylin lainvalvojakin on puuttunut. Niinpä nyt suunnitellaan lakia koulun kuraattorien ja psykologien henkilömitoituksesta. Haiskahtaa yhtä ristiriitaiselta kuin vanhustenhoidon henkilömitoitus. Maassa on tällä hetkellä puolentuhatta koulukuraattoria ja päälle 200 koulupsykologia. Kuinkahan moni heistä on käynyt maaseudun kolmiopettajaisella kyläkoululla, onko tietoa?

Nyt lainvalmistelu esittää, että sekä kuraattorin että psykologin ”palvelu” pitäisi saada soittopyynnöstä muutaman päivän sisällä. Mutta katsotaanpa, miten tämä toiminta aikoinaan lähti käyntiin. Senkin opettajaurani aikana koin kotikaupungissani.

Ensin kuraattorin piti saada työhuone, sinne puhelin. Ja sitten kun hänet kutsuttiin ongelmien ilmettyä koululle, hänelle piti selostaa, mikä on koulu. Olihan kiistelty, millainen koulutus kuraattorilla pitäisi olla, ammattiliitot näet kärttivät hommia.

Kuraattorit katsoivat, että he ”konsultoisivat” opettajia, jotka sitten hoitaisivat käytännön hommat eli oppilaan. Metka tilanne. Ei ihme, että tuolloin toin julki ehkä ensimmäisenä Suomessa, että koulu tarvitsisi kuraattoriopettajia. Eihän opettajan tarvitse opiskella, mikä on koulu. Uutta säädöstä tutkailtaessa emme vieläkään oikein tiedä, millainen koulutus koulukuraattorilla pitäisi olla.

Miksi kuraattoriopettajia? Meillä on viime vuosikymmeninä koulutettu kouluun mitä erityisimpiä opettajia. Joku keskittyy ensimmäisten luokkien opetukseen, joku käsitöihin, liikuntaan, kansalaistaitoon, musiikkiin, nyt myös tietotekniikkaan.

Miksi emme kouluttaisi kuraattoriopettajia, joilla olisi valmius kohdata koululapsi ongelmineen? Sekä oppilas että kuraattoriopettaja olisivat näet jo koululla. Lisäksi rehtori pois kamreerihallinnosta enemmän koulun sisälle kasvatushommiin. Uuden henkilöstön tarve on syntynyt siitä, että ryhmäkokoja, luokkia, on suurennettu. Se on lisännyt erityisopetusta. Kehä on valmis.

Samaan aikaan kun meillä oppilashuolto on rapautunut, erityisopetus on lisääntynyt. Ja se on kallista. Nyt sen oheen sitten kietaistaan laki, jonka hintaa kukaan ei tiedä. Sitä on varottava.

Saman homman hoitaisi koulun perusterveydenhoito, jos se palautettaisiin edes sille tasolle, millä se toimi moitteettomasti. Ensin pitää koulun saada kunnollinen koululääkäritoiminta takaisin. Ja sen myötä säännöllinen kouluterveydenhoitajan vastaanotto. Ja nämä ”konsultoimaan” kuraattoriopettajan kanssa. Siinä se on.

MATTI SUMMANEN
on vantaalainen kirjailija ja opettaja.

matti.summanen@pp1.inet.fi

RAHAPELIT

Kierros 3

Vihjeemme:	1-s.	64-s.	
1 Swansea – Stoke	1	1	
2 Liverpool – Norwich	1	1	
3 Newcastle – Reading	1	1	
4 Wigan – Sunderland	x	1	x
5 West Ham – Queen´s PR	x	1	x
6 Manchester C – Fulham	1	1	
7 Leeds – Bristol C	1	1	
8 Crystal P - Bolton	1	1	x
9 Birmingham – Brighton	x		x 2
10 Watford – Huddersfield	1	1	
11 Sheffield W – Wolves	x		x 2
12 Peterborough – Hull	x	1	x
13 Millwall – Burnley	1	1	

Peliaika päättyy la 19.1. klo 16.55.

Oikeat tulokset:

Kierros 2

Vakio: xx1 12x 211 x2x1

Lotto: 6, 9, 15, 17, 36, 38, 39

Lisänumerot: 18, 21

Lauantai-Jokeri: 5 6 2 7 1 5 6

Toto75:		poissa
1. lähtö:	10	12
2. lähtö:	1	–
3. lähtö:	11	–
4. lähtö:	3	4, 7
5. lähtö:	10	–
6. lähtö:	6	–
7. lähtö:	6	7, 9

STINA HAASO

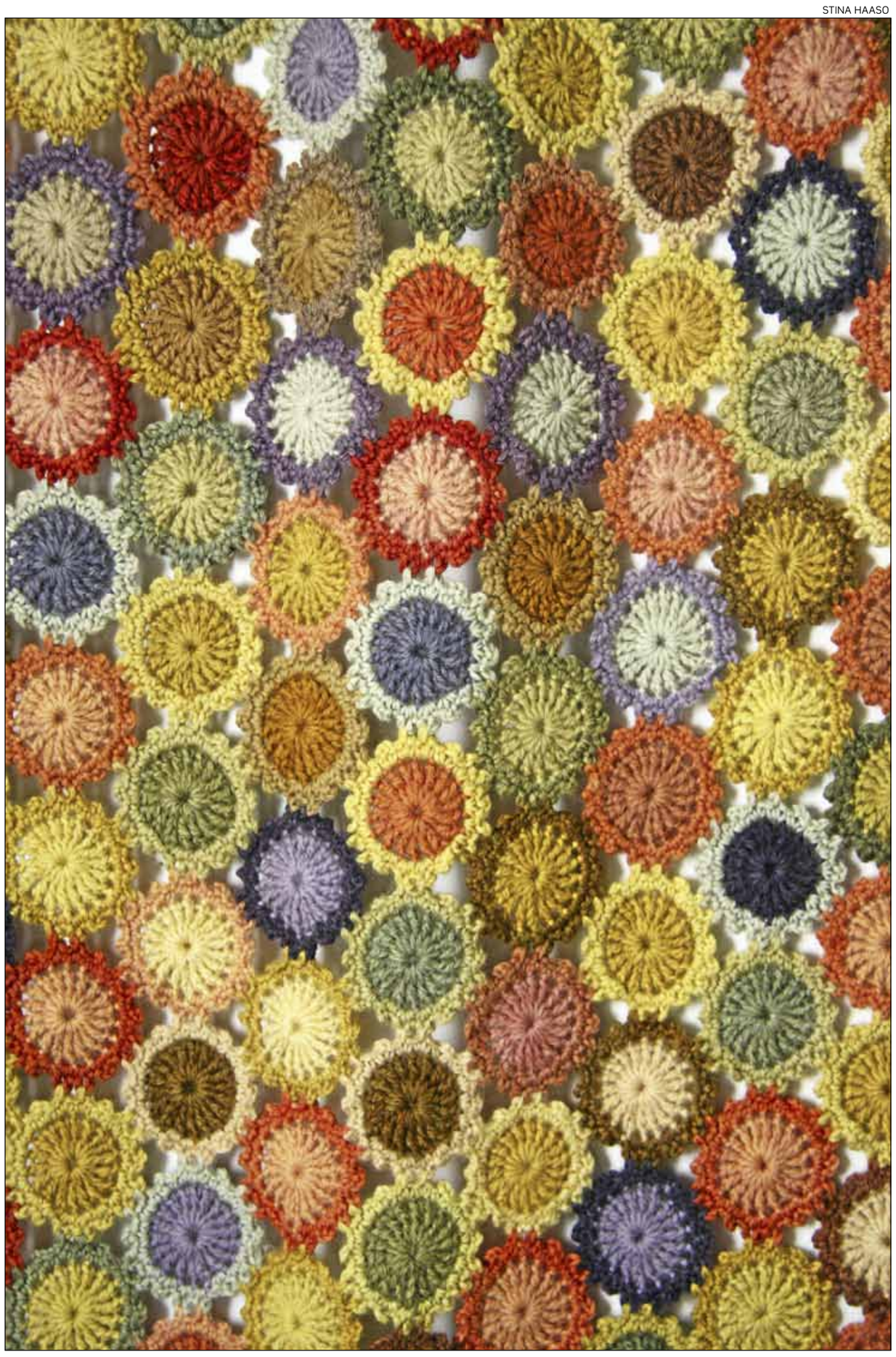

”Opiskelijoiden omat portfoliot eli näytekirjat ovat taideteoksia itsessään”, esittelee Laura Uimonen.

Virkattu tilataideteos on kuin luikertelevaa sammalta. Tätä tekisi mieli kosketella.

Vanha vetosänky on saanut ylleen kasvivärein värjätyn päiväpeiton ja koristetyynyt.

Tilkkutäkki täynnä kukkasia.

Luonnon värit sopivat yhteen

Kasvivärien herkullisuus paljastuu Voipaalan Väriherkkuja luonnosta -näyttelyssä. Tekstiilityönopettaja Maarit Humalajärvi on opettanut Valkeakoskella kasvivärjäystä jo yli 30 vuotta – ja se näkyy.

VALKEAKOSKI (MT)
Voipaalan taidekeskuksen ovat vallanneet herkulliset värit: kullankeltaista sipulista, tarhakäenkaalista sinistä ja veriseitikistä punaista.

Väriherkkuja luonnosta -näyttelyn on koonnut tekstiilityönopettaja **Maarit Humalajärvi** Hattulasta.

”Esillä on sekä hänen että hänen oppilaidensa töitä 30 vuoden ajalta”, esittelee toiminnanjohtaja **Laura Uimonen** Voipaalasta.

Töitä on esillä yhteensä 55 tekijältä.

Näyttely sisältää lankojen ja tilkkupeittojen lisäksi ryijyjä, vaatteita ja tekstiilitaidetta. Esillä on esimerkiksi kokeellisia töitä, kuten kontaktivärjättyjä kankaita.

Kontaktivärjäyksessä keitettyä kasvimäskiä asetellaan kankaalle, kangas kiedotaan tiukaksi kääreeksi ja annetaan hautua. Kun paketti avataan ja huuhdotaan, kuviot ovat syntyneet.

”Kangas saa mennä vaikka homeeseen, eikä se haittaa!” paljastaa Uimonen.

Värjärinaisia pidettiin noitina

Luonnonväreillä värjätessä kaikki värit tuntuvat sopivan yhteen.

”On kiehtovaa nähdä, millaisia värejä luonnon aineilla syntyy. Ei ihme, että ennen muinoin värjärinaisia pidettiin noitina”, pohtii Laura Uimonen.

Väripadat ovat porisseet Valkeakoski-opiston kursseilla jo 30 vuotta.

”Moni opiskelijoista tulee ensin lankojenvärjäyskurssille ja sitten seuraavalla kurssilla kutoo langoista kangasta. Luonnonväreihin jää koukkuun.”

Valkeakoskella järjestetään joka toukokuu suuri värjäystapahtuma, jonka aikana padat porisevat läpi yön.

”Parhaimmillaan isoissa padoissa värjätään kymmeniä kiloja lankoja.”

Harrastelu ei enää riitä

Voipaalassa on nyt useampana peräkkäisenä vuotena esitelty joulun ja vuodenvaihteen aikaan käsityönäyttelyitä, joissa ovat yhdistyneet paikallisuus ja perinteisyys. Tätä perinnettä jatketaan myös nyt.

”Meille on ollut yllätys kuinka perusteellista ja jopa ammattimaista käsityöharrastus voi olla. Joihinkin tekijöihin harrastaminen on jopa sanana huono. Pelkkä harrastelu ei enää riitä. Halutaan kaivautua syvälle”, pohtii Uimonen.

STINA HAASO

Väriherkkuja luonnosta -näyttely Voipaalan taidekeskuksessa avoinna 27.1. saakka.

HEVOSELÄMÄÄ

Aika luopua

Lokakuinen viima puhalsi armottomasti vanhaa miestä vastaan hänen kävellessään kohti ruskankirjavaa niittyä. Siellä oli miehen suuri rakkaus ja onni, samaa väriä kuin syksyn ruska: Urmas, jo lähes kolmikymppinen suomenhevonen.

Miehen nimi oli Onni. Hän lähestyi kumaraisena laitumen veräjää ja vihelsi kimeästi. Urmas nosti päätään ja hörähti tunnistavasti. Sitten se jatkui ruohon hamuamista muina hevosina ja odotti, että Onni tulisi sen hakemaan.

Hevosen turpa teki tarkkaa työtä; siltä ei jäänyt huomaamatta yksikään vihertävä ruohotupas syksyn kellastamassa pellossa. Onnista oli suuri ihme, kuinka tarkasti hevosen herkät aistit erottivat syömäkelpoisen ruohon ruskeasta maasta.

”Mitäs poika?” Onni jutteli hevoselle ja pujotti tallipäitset sen suureen kyömyiseen päähän.

Onni kietoi kätensä Urmaksen pään ympärille hellästi ja rahnutti sen kiehkuraista otsaa, jota koristi valkoinen, pieni tähti. Otsassa näkyivät vanhenemisen merkit: harmaita karvoja, eniten silmien ympärillä. Silmien yläpuolella olevat syvät kuopat tekivät hevosesta surumielisen oloisen.

Hevonen oli muutenkin kuin muisto entisistä ajoista.

Ennen niin lihaksikas hevonen oli kuin kasaan painunut; kaula oli laiha ja notkolla, selkäruoto selvästi näkyvissä, samoin kylkiluut. Lonkat pistivät esiin terävinä ja nälkäkuopat olivat lommolla.

Onni silitti hevosen karkeaa

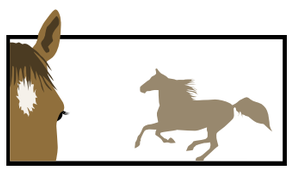

karvaa, jossa vielä näkyi himmeästi kiiltoa. Verkkaisesti kävelivät mies sekä hevonen suojaan, joka oli tehty vanhasta navetasta. Seuraavasta yöstä tulisi hevosen viimeinen.

Raskaasti huokaisten Onni sekoitti ruunalle sen lempiappeen: leseitä, pellavalimaa ja melassia. Urmas iski turpansa ahneesti sapuskaan levitellen sitä pitkin karsinan seiniä. Hevonen oli aina ollut oikea sottapytty.

Onni katseli hevostaan, joka nuorena oli ollut niin raisu, että se oli pitänyt ruunata jo yksivuotiaana.

Hevosesta oli tullut Onnille erityisen rakas kumppani, kun hänen vaimonsa oli kuollut viisi vuotta sitten. Mies ja hevonen tuntuivat ymmärtävän toistensa ajatuksetkin. Turhat ärhentelyt saivat ruunan lähes pois tolaltaan.

Hevonen söi tyynenä aavistamatta kohtaloaan. Huomenna tulisi tuttu metsästäjä lopettamaan ruunan. Hauta oli kaivettu valmiiksi jo viikkoja sitten laitumen taakse. Teurastamolle ei laihaa hevosta kannattanut viedä.

Toisin oli ollut ennen. Onni muisti, miten hän oli vienyt Urmaksen emän, Voikukan, ja senkin edeltäjät kuljetuskopilla teurastamolle. Siellä ne oli lopetettu silmänräpäyksessä pulttipistoolilla.

Nyt sekin teurastamo oli mennyt jo konkurssiin. EU-määräykset olivat lopettaneet kotimaisen hevosenlihan tuotannon, kun samaan aikaan Italiasta rahdattiin Suomeen tonnikaupalla hevosenlihaa.

Onni katseli Urmasta kyyneleet silmissä. Päätöksenteko oli ollut vaikeaa. Syksyn tullen hevosen kunto oli kuitenkin heikentynyt nopeasti; se oli laihtunut, ruokahalu oli heikentynyt ja liikkeet kangistuneet.

Päätöksen teon jälkeen Onnin olo oli helpottunut. Hänestä tuntui, että hevonen oli onnekkaampi kuin monet ihmiset, joiden kohtalona oli maata vuosikausia jossakin laitoksessa käänneltävänä pakettina.

”Hyvää yötä”, Onni toivotti niin kuin aina tallista lähtiessään. Onni sammutti katkaisijasta valot, ruunan silmät kiiluivat pimeässä. Hevosen rouskutus oli Onnista parasta musiikkia, mitä hän osasi kuvitella.

Huonosti nukutun yön jälkeen Onni aukaisi tallinoven omituisen aavistuksen vallassa.

Urmas makasi karsinassa pitkin pituuttaan suussaan purematta jääneet heinänkorret. Hevosen silmät olivat himmeät ja lasittuneet. Sen laiha olemus näytti Onnista säälittävältä, karvapeite oli kostea ja vielä lämmin.

Onni kyykistyi hevosensa viereen ja purskahti itkuun. Oliko rakas ystävä aavistanut pois lähtönsä? Onni mietti.

”Hyvä ystävä, kiitos kaikesta”, Onni sanoi, silitti hevosen poskea ja sulki sen silmät viimeisen kerran.

SUVI NYKÄNEN
Imatra